

Bogdan Chmielewski

Andrzej Maziec (1948-2015)

słowa kluczowe: Andrzej Maziec, fotografia, Bydgoszcz

Andrzeja Mazieca poznałem 26 października 1974 r., gdy zjawił się na otwarciu mojej wystawy w poczekalni dworca PKP Bydgoszcz Główna. Nie znałem go wcześniej. Tak się złożyło – przypadek, a może przeznaczenie – że następnego dnia z kolei ja złożyłem wizytę na pokazie fotografii jego i Stanisława Wasilewskiego, który odbywał się na jednym z podwórek bydgoskiej Wenecji.

Fot. Jacek Chmielewski

Pamiętam dobrze to jesienne popołudnie i zdjęcia zdumiewające siłą wyrazu, dojrzałą refleksją nad przedstawianym światem. Ludzie, portrety, epizody, mury, okna, detale – faktografia przeniknięta metafizyką. Enklawa zatrzymanego czasu jak u małych mistrzów holenderskich. To stały rys twórczości Andrzeja i jego odczuwania. Z pewnym patosem można powiedzieć, że umiał wypatrzyć i utrwalić w kadrze wieczność w życiu codziennym.

Były to wówczas jedno z pierwszych działań w obszarze pozagaleryjnym, dzisiaj nazywanym przestrzenią publiczną, a także co ważne – publikacją dzieła w miejscu jego powstania i inspiracji (10 punkt programu sztuki społecznej z 1980 r. „Grupy Działania”). Urzeczony „Galerią Podwórko” zaprosiłem Andrzeja i Stanisława do „Galerii S” w Toruniu na Wydziale Sztuk Pięknych UMK w Toruniu. Ich wystąpienie spotkało się z dużą aprobatą i zainteresowaniem młodej publiczności oraz prof. Janusza Boguckiego – „papieża” ówczesnej krytyki artystycznej.

W 1975 r. „Galeria Podwórko” zawędrowała na legendarny Festiwal Studentów Szkół Artystycznych w Nowej Rudzie, a na początku lat dziewięćdziesiątych,

po 20 latach została odtworzona (in situ) podczas jednej z edycji ogólnopolskiej wystawy „Ojkos”.

Przedsięwzięciem grupowym (grupa jeszcze nieformalna) stała się głośna „Akcja Podróż” w 1976 r. W ciągu ponad dwóch tygodni sześciu autorów, w tym Andrzej Maziec, prezentowało prace w wagonie i na dworcach na trasie Bydgoszcz-Kraków-Cieszyn-Kraków. Andrzej swoje dwa przedziały wagonu wypełnił zdjęciami z cyklu „Orszak”, „Podróż I i II”. Łączył w nich eksperymenty z kolorem i będącą wtedy w powijakach nową technikę – serigrafia. Wszystkiemu towarzyszyła dokumentacja, wykonywana i włączana na bieżąco do „Akcji”. Już wówczas dało się zauważyć zainteresowanie Andrzeja poszukiwaniami technologiczno-warsztatowymi, wrażliwość plastyczną, niebywałą intuicję (talent), dużą sprawność, stale rozwijaną, wykonawczo-manualną.

Przypomnijmy w tym miejscu świetnie liternicznie wypisany przez niego wiersz Wojciecha Banacha na szczytowej ścianie domu przy ul. Przyrzeczce (Wystawa „Dom- Galeria Pamięci” – 2003. Pomysłodawca i kurator Andrzej Maziec).

Andrzej eksperymentując nigdy nie tracił z pola widzenia świata w jego ponadczasowym, głęboko ludzkim wymiarze. Tak też było podczas kilkuletniego pobytu w Lucimiu, który zaczął się w 1977 r. Podczas finału „Akcji Lucim” (1978 r.) zachwyił realizacją „Galeria 1914”. Na dużych fotografiach przedstawił portret swojego ojca oraz wizerunki czterech mieszkańców wsi, urodzonych w roku rozpoczęcia I wojny światowej. Patrzyli z fotogramów ukazując los tamtej generacji, wypisany na twarzach i dokumentach. Siła tej prostej, przyrodznej instalacji trwa mimo upływu lat.

Swego rodzaju kontrapunkt do „Galerii 1914” stanowiła zaaranżowana i sfilmowana przez Andrzeja akcja „Procesja” – subtelne, poetyckie przejście przez wieś orszaku dzieci z ukwieconymi lustrami. W roku następnym w ramach „Działania w Lucimiu” za sprawą Andrzeja pojawiły się lustra wyniesione z domów, przybierając formę „Galerii Lustro”. To dzięki jego zabiegowi artystycznemu lustro odbierane było jako ekran zapisujący i zapamiętujący życie.

Prawdopodobnie w tym też okresie powstała idea – Autorskiej Galerii Pamięci Andrzeja Mazieca, rozwijana przez niego konsekwentnie przez kolejne dziesięciolecia. Wróćmy do jednej z „Galerii Pamięci” – manifestacji, interwencji – przygotowanej wspólnie z fotografikiem Bogdanem Dąbrowskim 1 listopada 1979 r. na cmentarzu Starofarnym. Część terenu nekropolii zlikwidowano w sposób barbarzyński, aby poszerzyć ulicę Grunwaldzką. Na tym miejscu fotograficy umieścili zdjęcia opuszczonych, zniszczonych cmentarzy na Kresach Wschodnich, w Polsce, również w naszym mieście. Cmentarzy wielu kultur

i religii. W zapadającym mroku fotografie oświetlały znicze, zapalone przez autorów zdjęć, ale też przez przychodzących ludzi.

Kolejna „Galeria Pamięci” Andrzeja pojawiła się na podwórku jego domu rodzinnego na rogu ul. Sienkiewicza i Hetmańskiej. Była to duża wystawa – świat dzieciństwa, wspomnień, nostalgii. Fotografie szlachetnych ludzi z tamtych niełatwych czasów. Dobry duch ekspozycji – Mama Andrzeja witała zwiedzających.

Nie od razu Andrzej odszedł z Lucimia i z „Grupy Działania”. Powoli w jego życiu otwierał się nowy rozdział. Najbardziej towarzysząc dalszemu rozwojowi artystycznemu fotografa, widziałem, że wspólnie przeżyte i przepracowane lata zostały w jego twórczości trwały ślad.

Tak jak inni sądzę, iż w Bydgoszczy należy przygotować wystawę, ukazującą dorobek Andrzeja Mazieca, tak aby z naszej winy nie uległ on rozproszению i nie przepadł w „Galerii Niepamięci”.

Andrzej Maziec (1948-2015)

keywords: Andrzej Maziec, photography, Bydgoszcz

Summary

Andrzej Maziec is a Bydgoszcz photographer. His works can be distinguished by amazing expressiveness and mature reflection on the world captured on photos. Factography of photography is permeated with metaphysics. He had an ability to capture incredible images of eternity in daily life. He was one of the first participants of artistic activities in public space. He was a member of “Grupa Działania” (Activity Group) in Lucim, exhibited in the “Podwórko” (Backyard) Gallery, and participated in the famous “Akcja Podróż” (Travel Campaign) in 1976 and “Akcja Lucim” (Lucim Campaign) in 1977. He was the originator of the “Autorska Galeria Pamięci” (Authors’ Memorial Gallery), an idea developed consistently by him for many decades.

Andrzej Maziec (1948-2015)

Schlüsselwörter: Andrzej Maziec, Fotografie, Bydgoszcz

Zusammenfassung

Andrzej Maziec, Bydgoszczer Fotokünstler. Seine Arbeiten zeichnen sich durch eine erstaunliche Ausdruckskraft und reife Reflexion über die darauf dargestellte Welt aus. Das Faktenmaterial seiner Bilder war immer von Metaphysik er-

füllt. Er konnte die Ewigkeit im Alltag erkennen und sie in seinen Bildern festhalten. Er gehörte auch zu den ersten Teilnehmern der künstlerischen Aktivitäten im öffentlichen Raum und war Mitglied der „Gruppe des Handelns“ in Lucim. Seine Arbeiten stellte er in der Galerie „Podwórko“ [Hinterhof] aus. Er nahm auch an der berühmten „Aktion Reise“ im Jahre 1976 und an der Aktion Lucim im Jahre 1977 teil. Andrzej Maziec war Urheber der Idee „Autorengalerie des Gedenkens“, die er konsequent in den nachfolgenden Jahrzehnten entwickelte.